

JULES PERSIJN (1878-1933)

1912

Jules Persijn werd geboren te Wachtebeke op 20 april 1878 en overleed te Broechem op 10 oktober 1933.

De naam van Julius Persijn prijkte al in het *Liber Memorialis* van onze universiteit (1913, I, blz. 479). Een nog zeer korte notitie was dat: want Persijn was toen zéér onlangs (1912) tot docent van 2e klasse benoemd aan de „*Bijzondere Handelschool*”, gehecht aan onze Faculteit der Rechten. Zijn hoofdfunctie betrok hij

in het *Hoger Handelsinstituut van het Rijk* te Antwerpen. Op beide plaatsen doceerde hij het Nederlands ten behoeve van aanstaande economen. Geboren te Wachtebeke (O. Vl.) in 1878, werd de begaafde leerling van het nabije College te Eeklo — net als vroeger zijn familielid Amand De Vos (= Wazenaar) — door de ouders voor het priesterschap bestemd. Als theologant beleefde hij het onvervangbaar geestelijk avontuur van een lang studieverblijf in Rome; doch in die van schoonheid en wereldgeschiedenis doordrenkte stad kon zich zijn vermeende „roeping” niet handhaven. De schoonheidsverering werd machtiger in hem dan de aantrekkingskracht van het priesterideaal. Hij keerde naar het vaderland terug om in Leuven de pas kort daarvoor georganiseerde studie in de germaanse

philologie aan te gaan. Vooral Prof. Bang-Kaup, anglist en oriëntalist van internationale faam, en Prof. Dr. Louis Scharpé, de neerlandicus, maakten diepe indruk op hem. Met de laatste ging hij een vriendschap aan die het graf zou overduren. Onder zijn leiding schreef hij de later slechts gedeeltelijk uitgegeven dissertatie over de *Ontwikkeling van het toneel in Vlaanderen in de 19e eeuw*. Na zijn promotie werd hij ambtenaar in de Kamer van Volksvertegenwoordigers, en was in die jaren ook vrij bedrijvig in de vlaamse, later ook in de nederlandse journalistiek: hoofdzakelijk in het weekblad *Hooger Leven* te Leuven, het orgaan van de katholieke vlaamse élite in die jaren vlak vóór de eerste wereldoorlog. Weldra kreeg hij ook toegang tot het blad van de nederlandse katholieke intelligentsia: *Het Centrum*. Hij publiceerde in het eerste zeer opgemerkte parlementaire

feuilletons, warm van de plank, vol leven en speelse geestigheid. In het laatstgenoemde zouden vele hoofdstukken van zijn ongelukkiglijk onvoltooid gebleven *magnum opus* over Schaepman als feuilleton verschijnen.

Hij had dat thema nog in Rome gevonden, waar de door hem zéér bewonderde Schaepman in 1903 was gaan sterven. Het zou hem een aanzienlijk deel van zijn bedrijvig leven in beslag nemen en scheen tot een groots opgezet beeld van *Schaepman's leven en werken* te moeten uitgroeien, gesteld in die warme, hoog in de kleur gehouden stijl van een vlotte en welversneden pen. Een lijvig eerste deel verscheen in 1912, een tweede in volle oorlog, in 1916, en een laatste aflevering in 1927. Het geheel kwam, helaas, niet tot stand.

Al vroeg, in 1906, redactie-secretaris geworden van het voornamelijk tijdschrift *Dietsche Warande en Belfort*, voelde Persijn zich als vanzelf geroepen tot een literatuurkritiek die, katholiek van onderbouw, maar humanistisch en ruim-internationaal van omvang, vol begrip ook voor velerlei vormen van schoonheid en ideeënrichting, hem al spoedig deed rekenen tot een van de vooraanstaande letterkundige critici in Zuid en Noord. Zijn wijsgerige romeinse scholing schonk hem vooral in de jongere katholieke milieus een bijna onbegrensd gezag.

Op grond van die titels, en met een reeds lange lijst van publicaties gewapend, kwam hij, eerst te Antwerpen aan het Hoger Handelsinstituut van het Rijk (1909), daarna ook aan het onze (1912) en ten slotte aan de pasgestichte antwerpse Hogeschool voor vrouwen, ditmaal met een ruime literairhistorische leeropdracht. In dat laatste instituut ontmoette hij de moedige vrouw, Mej. Blocqueaux, die hem dertien kinderen zou schenken.

Kort daarop brak de eerste wereldoorlog uit en Persijn vluchtte, met zijn reeds kroostrijk gezin, uit het beschoten Antwerpen: eerst naar Nederland, daarna naar Oxford, waar hij wetenschappelijk bedrijvig was. In 1915 keerde hij echter naar Holland terug, waar ik hem in de lente van 1916, op weg naar het front, te Scheveningen in de familiekring mocht ontmoeten. Hij leed toen zéér onder de oorlogsomstandigheden: het heimwee, de moeilijke levensvoorwaarden als vluchteling, het verlangen naar zijn vroegere vaste werkkring brachten hem op de rand van een zware zenuwzinking. Wel genoot hij de steun van de in Den Haag verblijvende minister Prosper Poulet en van zijn jeugdvriend Frans van Cauwelaert. Door Poulet werd hem opgedragen, ten behoeve van belgische geïnterneerden en andere nog niet militieplichtige studenten, aan de universiteit te Utrecht de wettelijke cursus „*Inleiding tot de voornaamste moderne letterkunden*” te doceren. Dit bracht hem enige opbeuring.

Toch was het nauwelijks te verwonderen dat de van nature enthousiaste en altijd wat argeloze Persijn ten slotte verstrikt geraakte, zonder het zelf tijdig in te zien, in de lagen die het opkomend activisme aan de in Nederland verblijvende vlaamse intellectuelen trachtte te spannen. Met de eerlijkste bedoelingen leende hij zijn in Nederland credietrijke naam voor een werk van opbeuring onder de vlaamse vluchtelingen, dat achteraf bleek niet heel zuiver te staan uit een loyaal-vaderlands oogpunt (lente 1916). De sluiting van de belgische universiteiten voor de hele duur van de oorlog — een uit meer dan één oogpunt bedenkelijke maat-

regel, die men voorzichtig genoeg was tijdens de tweede oorlog niet te herhalen — had zijn goedkeuring niet. En in mei 1916 verklaarde hij zich, tegenover Dosfel, geloof ik, bereid om zijn onderwijs te Gent te gaan hervatten, op de nadrukkelijk gestelde voorwaarde dat dit geheel buiten iedere duitse inmenging zou geschieden. Begin oktober 1916 wist hij reeds dat die laatste voorwaarde een illusie zou blijven. De benoeming van André Jolles, de in Duitsland genaturaliseerde nederlander, die het „feldgrau” uniform had gedragen aan het vlaamse front en dus vlaams bloed kon hebben vergoten, zou hem — reeds enkele weken na zijn aanvaarding (begin oktober 1916) nopen zich uit dat avontuur terug te trekken. Hij verwittigde de Regering in Le Havre en verhuisde uit Scheveningen naar Soest bij Utrecht, om dichterbij de universiteit te zijn, die hem en zijn studenten herbergde. Zijn colleges over algemene en vergelijkende letterkunde werden er, zowel door nederlandse als door belgische studenten met ingenomenheid gevolgd. Op 31 december 1918 door een diensttelegram naar Antwerpen teruggeroepen, ging Persijn daar begin januari op in. Maar te Gent wachtte hem de zware ontgoocheling, dat de Rector en de Beheerder-Inspecteur van de Universiteit bij de toenmalige minister adviseerden om de niets kwaads vermoedende docent, desnoods door middel van een lang verlof, buiten de universiteit te houden, uit zogenaamde vrees voor relletjes. De strijd immers voor en tegen de ver-vlaamsing was reeds in volle gang, en Persijn was geen *persona grata* bij de fransgezinde professoren(1). Het zou tot 1925 duren, vooraleer Kamiel Huysmans, inmiddels minister geworden, aan dit opgedrongen verlof, dat slechts een weinig achtenswaardig maneuver bleek te zijn, een eind kon brengen.

Voorlopig bleef Persijn's opdracht beperkt tot de Handelsschool. Pas door een K.B. van 25 januari 1927 zou hij in de Faculteit belanden, ter vervanging van A. Vermeylen en Counson voor de cursus *Geschiedenis van de moderne letterkonden* in de doctoraten. Twee jaar later kreeg die nog steeds beperkte leeropdracht een grote uitbreiding, doordien aan Persijn, bij K.B. van 27 oktober 1929 de opvolging van Karel van de Woestijne werd toevertrouwd voor de *Geschiedenis der nederlandse letterkunde* in de candidaturen, de *Grondige Geschiedenis der nederlandse letterkunde* in de doctoraten en de facultatieve cursus *Practische Oefeningen over de nederlandse letterkundige kritiek*, later omgedoopt tot: *Algemene Schoonheidsleer en hare toepassing op de letterkunde*.

Wat die cursus onder de behandeling van een wijsgerig geschoold philoloog is geworden, daarvan geeft zijn in 1907 voor het eerst gepubliceerd boekje *Kiezen, Smaken en Schrijven*, later (1925) verdiept in zijn *Aesthetische Verantwoordingen* enig idee. Duizenden in de beide Nederlanden hebben in dit werkje hun eerste inzicht in de litteraire esthetica opgedaan. Het ademde, zonder enige bekrompenheid, een principieel thomistische geest. Vele bundels kritiek (*Over Menschen en Boeken* 1907-1919; *Kritisch Kleingoed* 1910-1914; *Lod. Van Deyssel — Omer De Laey* 1919; *Gedenkdagen* e.v.a.) waren op die beginselen gebouwd; ook een driedelig werk over *Aug. Snieders* 1925-26.

(1) Cf. dossier Persijn, n° 232.

Bij K.B. van 14 december 1929 verkreeg hij op zijn verzoek ontlasting van zijn leeropdracht in de Handelsschool; nadat reeds een vroeger van 19 januari 1929 hem tot het extra-ordinariaat bevorderd had. Een K.B. van 10 september 1932 bracht hem de titel van gewoon hoogleraar.

Dat was op een ogenblik toen, na een schijnbaar kleine operatie, zich bij Persijn een zenuwstoornis vertoonde, die hem lange maanden van zijn leerstoel verwijderd ging houden en ten slotte een schitterend begonnen professoraat abrupt en tragisch ging afsluiten. Van mei 1932 tot oktober 1933 werden hem telkens hernieuwde ziekteverloven toegestaan, tijdens dewelke de professoren De Backer, De Keyser en Baur hem suppleëerden.

Half oktober 1933 bereikte ons het ontzettende bericht dat de ijverig-werkzame, ja, onvermoeibare schrijver en docent, op 10 oktober de dood was ingegaan. Drie dagen lang had men vruchteloos naar hem heind en ver gezocht, toen een van zijn dertien kinderen het lichaam toevallig ontdekte, vlak bij huis, uitgestrekt in een diepe waterbak ter besproeiing dienende van zijn heerlijke tuin. Alleen een overstuur geraakte verbeelding, een volledig verlamde wil in een door ziekte en beproevingen ondermijnd lichaam, hadden deze rusteloze, zo diep godvruchtig en zo innig met zijn talrijk gezin verbonden werker zover kunnen brengen. Zijn bijzetting werd een vrome, gewijde triomftocht, waar heel het intellectuele Vlaanderen de tocht naar het verre Broechem voor ondernomen had.

Kort nadien werd, op initiatief van het Davidsfonds, een bescheiden grafmonument op zijn laatste rustplaats onthuld. Reeds bij zijn vijftigste verjaring, in 1928, werd hem door collega's, vrienden en studenten velerlei een grootse hulde gebracht in de ruime zaal van Antwerpen's *Kunstkring*. Hadden, in 1922, de gentse instanties bij de minister ongunstig gerapporteerd omtrent Persijn's eerherstel in de universiteit, — „Avec M. le Recteur j'estime que la réintégration de Mr. Persijn dans ses fonctions produirait à notre Université, tant parmi le corps enseignant que parmi le monde des élèves le plus déplorable effet”, — dan werd hier, enkele jaren nadien, het bewijs geleverd van de ruime vriendenkring die Persijn omringde, uit al de academische instellingen waar hij doceerde, ook uit de onze. Kort na de operatie die hij moest ondergaan, genoot hij de grote eer de moederlijke Vorstin van dit land, Koningin Elisabeth, aan zijn ziekbed te zien verschijnen. Er was voor hem geen groter eerherstel dan dat.

Sinds 19 juni 1912 was hij briefwisselend, sinds 19 oktober 1921 werkend lid van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde. Haar onderbestuurder was hij in 1929, haar bestuurder in 1930.

LITERATUUR

Een volledige bibliographie van J. Persijn vindt men in het *Gedenkboek: Prof. Dr. J. Persijn 1878-1928*, Ledeberg-Gent 1928. Het aprilnummer van *Dietse Warande en Belfort* van datzelfde jaar werd hem volledig gewijd. Wijzelf huldigden

hem met een bijdrage in *Honderd groote Vlamingen* (Antwerpen 1941) en in *Boekengids XIV* (1936) blz. 281 vlg. M. BOEY werd bekroond met een essay: *Dr. J. Persijn, zijn leven, zijn werk*, Antwerpen 1939, en zijn eigen zoon, Dr. JAN PERSIJN, met een uitvoerige monographie over de *Dietsche Warande en Belfort onder J. Persijn's leiding* (K. V. Ak. v. T. e. L. 1960).

F. BAUR.

PUBLIKATIES VAN JULES PERSIJN (1)

I. VERSCHENEN BUNDELS

Electra, 1903.
Mensen en boeken, 1906.
Kiezen, smaken, schrijven, overgedrukt uit het Gedenkboek der Leuvense Vakantieleergangen. Leuven, 1907; 3^e uitgave, vermeerderd met „Onze letterkunde in vogelvlucht”, ibid., 1909; 8^e uitgave, ibid., 1926.
Kritisch kleingoed: Vlaanderen. Hoogstraten, 1910. 2^e uitg. 1919, ibid.
Dr. Schaepman, 1^e deel (1844-1870). Utrecht, 1912.
Kritisch kleingoed: Nederland. Hoogstraten, 1914.
Kijkjes op de letterkunde van elders: Noorwegen. Antwerpen, 1914.
A glance at the soul of the low countries. Londen, 1916. Beknopte vertaling in het Frans door L. Gillet: *Coup d'œil sur l'âme des Pays-Bas*. Brussel, 1919.
Dr. Schaepman, 2^e deel (1870-1880). Utrecht, 1916.
Lod. Van Deyssel. Om. K. De Laey. Hoogstraten, 1919.
Esthetische verantwoordingen. (Vlaamse bijdragen, I). Antwerpen, 1925.
August Snieders en zijn tijd. 1^e deel. (Vlaamse bijdragen VIII). Antwerpen, 1925.
August Snieders en zijn tijd. 2^e deel. (Vlaamse bijdragen IX). Antwerpen 1926.
August Snieders en zijn tijd. 3^e deel. (Vlaamse bijdragen X). Antwerpen, 1926.
Gedenkdagen. 1^e deel. (Vlaamse bijdragen IV). Brussel, 1927.
Gedenkdagen. 2^e deel. (Vlaamse bijdragen V). Brussel, 1927.
Dr. Schaepman. 3^e deel, 1^e stuk (1880-1881). 's Gravenhage, 1927.
Hendrik Ibsen. 1^e deel. (Vlaamse bijdragen XVII). Brussel, 1928.
Hendrik Ibsen. 2^e deel. Brussel, 1929.
Alb. Steenhoff-Smulders en M. Koenen. Leuven, 1931.
Studiën en lezingen. Brussel, 1932.
Over Letterkunde. 3 dl., Hoogstraten, 1912-1914.

II. WERKEN IN BROCHURE-VORM VERSCHENEN

De psychologie van het woord. Verhandelingen v. d. K. Vl. H. U., nr. 47, Antwerpen, 1902.
De Noorweegse letterkunde. Verhandelingen v. d. K. Vl. H. U., nr. 137. Antwerpen, 1911.
Dr. Schaepman. Nr. 22 van het Geert Groote Genootschap, 's Hertogenbos, 1925.
Aug. Snieders. Feestrede gehouden in de K. Vl. Academie op 21 april 1925. Antwerpen, 1925.
Zelfde rede, beknopt, nr. 138 van het Geert Groote Genootschap, 's Hertogenbos, 1925.
Over de Divina Commedia. Nr. 239 van het Geert Groote Genootschap, 's Hertogenbos, 1928.
Ibsen's Jeugd. Nr. 262 der Verhandelingen v. d. K. Vl. H. U. Antwerpen, 1928.

(1) Volledige bibliografie van J. Persijn in: *Prof. Dr. J. Persijn, 1878-1928. Gedenkboek*, Antwerpen, 1928, blz. 77-97. (Tot het jaar 1928). Aangevuld voor de jaren 1928 tot 1931 door M. Boey in: *Dr. J. Persijn. Zijn leven - Zijn werk*. Verhandelingen van de K. Vl. H. U. nr. 374-375, Antwerpen, 1939, blz. 102 tot 104.

III. UITGAVEN, BEZORGD EN INGELEID

- Het werk van Om. K. De Laey*. 1^e deel. (Met E. VLIBERGH). Leuven, 1911.
Het werk van Om. K. De Laey. 2^e deel. (Met E. VLIBERGH). Leuven, 1912.
Poëzie van Dr. Schaepman. Leiden, 1917.
Dr. Aug. Snieders: „Over tentoonstellingen”, uit het Handelsblad saamgelezen. Antwerpen, 1925.
Verzameld werk van Lod. Dosfel. 1^e deel. (Met Mevr. L. DOSFEL). Tielt, 1926.
Verzameld werk van Lod. Dosfel. 2^e deel. (Met Mevr. L. DOSFEL). Tielt, 1927.
Verzameld werk van Lod. Dosfel. 3^e deel. (Met Mevr. L. DOSFEL). Tielt, 1928.

IV. SCHOOLUITGAVEN

- M. E. Belpaire*. Reeks Ned. schrijvers vr. h. M. O. nr. 13-14. Hoogstraten, 1909.
Dr. Schaepman: gedichten. Reeks Ned. schrijvers vr. h. M. O. nr. 18-21. Hoogstraten, 1909.
Proza en poëzie van en voor de handel. Leerboek voor hogere handelsscholen. Hoogstraten, 1912.
Dierensprookjes door Om. K. De Laey. Leuven, 1913. 2^e uitg. Leuven, 1928.
Uit het werk van Dr. Jul. Persijn, ten gebruike v. h. M. O. Brussel, 1928.

V. BIJDAGEN IN TIJDSCHRIFTEN

- Justus van Maurik*. In: Jong Dietsland, 1900, blz. 71-96.
De Hollandse Modernen, dl. I. In: Jong Dietsland, 1902, blz. 265-290.
Verslag over de werkzaamheden van „Met tijd en vlijt”. In: Annuaire de l'université cath. de Louvain, 1902.
Dr. Schaepman. In: Dietse warande en belfort, 1903, I, blz. 354-372; 603-618.
Dr. Schaepman. In: Dietse warande en belfort, 1903, II, blz. 47-58; 245-264.
In piam memoriam: Dr. Aug. Snieders. In: Dietse warande en belfort, 1904, II, blz. 507-510.
Justus van Maurik. In: Dietse warande en belfort, 1904, II, blz. 510-512.
Tolstoi. In: Dietse warande en belfort, 1905, II, blz. 303-315.
Lodewijk van Deyssel. In: Dietse warande en belfort, 1906, I, blz. 83-135.
Tolstoi (vervolg en slot). In: Dietse warande en belfort, 1906, I, blz. 300-316.
Letterkundige kroniek. In: Dietse warande en belfort, 1906, I, blz. 209-214; 406-412; 592-599; II, 345-363.
Hendrik Ibsen. In: Dietse warande en belfort, 1906, II, blz. 28-52.
Dr. Am. De Vos. In: De Vlaamse strijd, 1906, nr. II.
Kamernieuws. In: Hooger leven, 1906, 1^e jg., nr. 1 tot 5.
Ibsen (vervolg). In: Dietse warande en belfort, 1907, I, blz. 345-363; II, blz. 495-515.
Godfried Hermans. In: Dietse warande en belfort, 1907, II, blz. 213-222.
Letterkundige kroniek. In: Dietse warande en belfort, 1907, I, blz. 93-103; I, blz. 418-431; II, blz. 318-335.
Kamernieuws. In: Hooger leven, 1907, 2^e jg., nr. 4 tot 12, 15, 16, 19 tot 24, 26 tot 31, 46 tot 51.
Letterkundige kroniek. In: Dietse warande en belfort, 1908, I, blz. 351-364; I, blz. 547-560; II, blz. 286-312.
Dr. Schaepman. In: Dietse warande en belfort, 1908, II, blz. 417-544.
Het Schaepman-gedenkteken te Rijsenburg. In: Dietse warande en belfort, 1908, II, blz. 169-176.
In memoriam Min. De Trooz. In: Hooger leven, 1908, 3^e jg., nr. 1.
Dr. Schaepman. In: Dietse warande en belfort, 1909, I, blz. 123-136; 219-264; 405-457; 528-578.
Letterkundige kroniek. In: Dietse warande en belfort, 1909, I, blz. 39-53; 369-387; II, blz. 162-190.
Ons letterkundig jaar. De toestand onze literatuur. In: Jaarboek van het Davidsfonds, 1909.
Leopold II. In: Dietse warande en belfort, 1910, I, blz. 1-4.
Om. K. De Laey. In: Dietse warande en belfort, 1910, I, blz. 184-218; 223-254.

Letterkundige kroniek. In: Dietse warande en belfort, 1910, I, blz. 78-90; 612-628; 92-97; II, blz. 100-102.

Ons letterkundig jaar. In: Jaarboek van het Davidsfonds, 1910.

Antonio Fogazzaro. In: Dietse warande en belfort, 1911, I, blz. 313-328; 454-488; II, blz. 24-49.

Letterkundige kroniek. In: Dietse warande en belfort, 1911, I, blz. 507-515; II, blz. 393-400.

Aan 't Getrouwe Maldeghem over Mevrouw Courtmans. In: Hooger leven, 1911, 7^e jg., nr. 23.

Serafien Dequidt. In: Hooger leven, 1911, 7^e jg., nr. 27.

Rede op de kunsttag te Gent, 11 aug. 1911. In: Van onze tijd, 1911.

Letterkundige kroniek. In: Dietse warande en belfort, 1912, I, blz. 72-84; 880-926; II, blz. 88-107; 384-395.

Hendrik Conscience. In: Gand-Exposition, 1912.

Ons toneel te Antwerpen van 1830 tot 1840. In: Dietse warande en belfort, 1913, I, blz. 543-558.

Letterkundige kroniek: Italië. In: Dietse warande en belfort, 1913, I, blz. 364-388.

Ons toneel te Antwerpen van 1840 tot 1853. In: Dietse warande en belfort, 1913, II, blz. 249-268; 312-334; 413-433.

Oorda. In: Hooger leven, 1913, 8^e jg., nr. 32.

Het Nederlands toneelverbond. In: De toneelgids, 1913, 5^e jg., nr. 3.

Het studententype in de letterkunde. VMKVA, 1913.

Het katholieke Nederland 1813-1913. In: Dietse warande en belfort, 1914, I, 369-388.

Letterkundige kroniek: Frankrijk. In: Dietse warande en belfort, 1914, II.

Carmen Sylva. In: De lelie, 1914, blz. 165-169; 210-214; 314-319.

De stichting van ons nationaal toneel te Antwerpen. VMKVA, 1914.

Een proefje voorgeschiedenis. In: Dietse warande en belfort, 1919, blz. 235-249.

Judith. In: Dietse warande en belfort, 1919, blz. 324-342.

Uit de geschiedenis van ons toneel te Antwerpen. In: Dietse warande en belfort, 1919, blz. 433-458.

Alb. Steenhoff-Smulders. In: Dietse warande en belfort, 1919, blz. 546-562; 633-645; 776-783; 852-870.

Iets over Dante. In: Dietse warande en belfort, 1919, blz. 848-851.

Hoe Dr. Schaepman in de tweede kamer kwam. In: Dietse warande en belfort, 1919, blz. 888-934.

Alb. Steenhoff-Smulders. In: Dietse warande en belfort, 1920, blz. 47-55; 91-101.

Em. Verhaeren. In: Dietse warande en belfort, 1920, blz. 102-127.

Een Engels volkslied op de slag der Gulden Sporen. In: Dietse warande en belfort, 1920, blz. 3-17.

Op warande-wandel. In: Dietse warande en belfort, 1920, blz. 75-83; 175-188; 386-408.

J. Alberdingk-Thijm en Vlaanderen. In: Dietse warande en belfort, 1920, blz. 85-156.

Multatuli en Thijm. In: Het Vlaamse land, 1920.

De kleine Dante. In: Dietse warande en belfort, 1921, I, blz. 64-83.

Schaepman over Kuyper. In: Dietse warande en belfort, 1921, I, blz. 228-235.

Op warande-wandel. In: Dietse warande en belfort, I, blz. 110-131; 236-245; 362-375; 484-510; 621-635; 738-754; II, blz. 113-129; 248-260; 375-382; 507-517; 636-642.

Dante in de Nederlandse letterkunde. In: Dantedag der K. Vl. Ac., gehouden op 19 mei 1921. Gent, blz. 27-65.

Op warande-wandel. In: Dietse warande en belfort, 1922, I, blz. 118-121.

The americanization of Edw. Bok. In: Dietse warande en belfort, 1922, I, 371-373.

Antwoord op het referendum over de huidige malaise in de Vlaamse letterkunde. In: Vlaamse arbeid, 1930, blz. 442-443.

Het Geert Groote Genootschap. In: Dietse warande en belfort, 1923, I, blz. 357-362.

Op warande-wandel. In: Dietse warande en belfort, 1923, I, blz. 462-469; II, blz. 826-835.

Marcel Proust. In: Dietse warande en belfort, 1923, I, blz. 591-603; 631-667.

Multatuli en de Vlamingen. In: Dietse warande en belfort, 1923, II, blz. 927-957; 1170-1187.

Aug. Snieders. Zijn kinder- en jeugdijaren te Bladel en in Noord Brabant. In: Tijds. v. taal en letteren, 1925, blz. 89-152.

Aug. Snieders, feestrede. VMKVA, 1925.

Bij het graf van Lod. Dosfel. In: Bockengids, jan. 1926.
De nieuwste kunst. In: Onze jeugd, 1926.
Uit Dr. Persijn's kritische beschouwingen. In: Vlaamse arbeid, 1926, blz. 471-475.
Prof. Dr. L. Scharpé, 25 jaar hoogleraar. In: Ons leven, april 1927.
Zweden en de Nederlanden. VMKVA, 1927.
Schaepman's reis naar Konstantinopel. In: Dietse warande en belfort, 1928, blz. 339-393.
Ibsen te Rome. In: Dietse warande en belfort, 1928, blz. 566-581.
Bij het graf van Mgr. Dr. Ariëns. In: Jong Dietsland, 1928, nr. 35.
Omer Wattez en zijn werk. In: Vlaamse arbeid, 1929, blz. 176-180.
Göthenburg, een Nederlandse kolonie. In: Dietse warande en belfort, 1929, afl. VII, VIII.
Vondel's Deense reizen. I. Eerste reis, zomer 1628. In: VMKVA., 1929, blz. 539-548. Ook in Hooger leven, 3 februari 1929.
De volksvijand. Fragment uit Hendrik Ibsen. In: Hooger leven, 25 aug. 1929.
Ibsen's dood. In: Hooger leven, 13 oktober 1929.
Hulde aan Vlaamse arbeid. In: Vlaamse arbeid, 1930, afl. 5-6.
Literatuurgeschiedenis. In: Dietse warande en belfort, maart, 1930.
Vondel's tweede Deense reis. In: Hooger leven, 26 januari 1930 en 2 maart 1930.
Guido Gezelle. In: Hooger leven, 4 mei 1930.
De eerste hoogleraar in het Nederlands aan de Gentse universiteit. In: Hooger leven, 13 juni 1930 en 7 juli 1930.
Onze letterkunde sinds 1900. In: Hooger leven, 16 november 1930.
Rede bij het aanvaarden van het bestuurderschap van de K. Vl. Ac. In: VMKVA., 1930.
Lijkrede ten sterfhuize van E. H. Alois Walgrave. In: VMKVA., 1930.
Literatuurgeschiedenis. In: Dietse warande en belfort, april 1931.
Stijn Streuvels. In: Dietse warande en belfort, oktober 1931.
Onze letterkunde sinds 1900. In: Hooger leven, 11 januari 1931.
Dankrede bij het aftreden als bestuurder van de K. Vl. Ac. In: VMKVA., 1931.

(Opgemaakt door Lic. F. VYNCKE)